

OP DEN FEEST-DAGH
VAN DEN
H. JOANNES
DEN DOOPER.

Quis putas puer iste erit? Etenim manus
Domini erat cum illo.

*Wie meynt gy dat dit kindt sal wesen?
Want de handt des Heere was met hem,
Luc. i. v. 66.*

1. nder alle by-geloovige Volckeren
en is'er geen Volck soo genegen ge-
weest tot roeckeloose en ongefonde-
eerde voorseggingen van verbor-
dingen, als d'Egyptenaers, in al-
len voorval hunnen toevlucht nemende tot de
Chiromantie, oft de Konst van uyt het insien der
handen verholen dingen te voorseggen.

Een volck soo toe-gedaen tot dese inbeeldinge,
dat het sich niet alleen vermeten en heeft natuerlijc-
ke dingen, 't zy gesontheit, 't zy sieckte, aert, oft
gesteltenisse der menschen, oft jet sulcx te kennen
raeden uyt de streepen en linien der handen;
maer oock saken te kennen voorseggen die aen-
den vrydom van den menschelijken Wille af-
han-

2 *Sermoon op den Feest-dagh*
hangen, oft in de grondeloose Voorzichtigheyt
Godts verborgen liggen.

Doch een Volck, der welcker vermetentheyt
oock van Heydenen, gelijk Plinius was, uyt-
gelacht is geweest, ende van onse Leeraers,
Pausen en Concilien, als superstitieus oft byge-
loovigh is afgekeurt, en veroordeelt.

Des niet-tegenstaende, is't dat ick heden (als
ick tegen den loop der natuere, uyt onvruchtbaere
Ouders een Kindt sien ter werelt komen) Chiro-
mantie gebruycken magh, ende seggen wat het
selve voor een Kindt sal wesen, onberispelijck sal
ick zyn, en sonder sonde: mits de handt daer
ick myn Voorsegginge in sien sal, geene handt
van menschen, maer de handt van Godt is (*Manus
Domini erat cum illo, De handt des Heere was met
hem*) in de welke, naer't getuygen van David,
(*In manibus tuis sortes meae. In uwe handen zyn
myne Loten, oft myne tyden naer den Hebreeuw-
schen Text*) allen onse Loten, gelucken, tyden
en stonden te lesen en te haelen zyn.

Luc. i.
v. 66.

Psal. 30
v. 16.

Verdey-
linge.

Dit overleggende, sal ick my heden verstuuten
om U Lieden te toonen Ten 1. Wat den H. Joan-
nes den Dooper geweest is, en hoe hy in heylig-
heyt andere Heyligen overtreft heeft. Ten 2. Hoe,
en waer in wy eenighsints syne deughden behoo-
ren naer te volgen. Evenwel om dit te doen, is
my eenigh Licht noodigh dat boven natuerlijck
en Hemelsch is, het welck wy diesvolgens oot-
moedelijck sullen versoecken van den Vader der
Lichten door de gewoonelijcke voorspraecke van
de H. Mager Maria, haer in-dienende onsen ge-
meynen Versoeck-brief, haeren

A V E M A R I A.

1. DEEL.

2. Als ick sien hoe verwondert dat allen de
Joden staen over de vremde, en wondere Ge-
boorte van den H. Joannes den Dooper, en hunne
hoofden by malkanderen stekende uyt nieuwsgie-
righeyt

van den H. Joannes den Dooper. 3

righeyt, jae verbaestheyt, seer ernitighlijck vragen, ende soecken te weten, *Wat man dat dit Kindt sal zyn*; soo dunckt my dat ick sal moeten wel en nauw letten op de handt Godts, die daer by is, om in de selve te lesen, 't gene dat sy soecken te weten. Daerom segge, met den Abt Guericus, dat het niet en sal zyn *Arundo deserti*; sed *Cedrus Paradisi*; sed *columna Caeli, gloria generis humani, miraculum mundi, virtute & merito ultra mensuram hominum, conditione citra naturam Angelorum*, "Een riet der woestyne, maer eenen Cederboom des Paradys: eene Colomne de Hemels, den luyfter van het menschelijck geslacht, een mirakel des werelts, begaeft met deught en verdienste boven de maete van andere menschen; en die door synen staet oft conditie de natuer der Engelen sal overtreffen." Ick vreele, om dat dit van eenen Christen gefeyt wort, van de Joden niet en sal aengenomen worden.

Segge met den Aerts Bisschop van Valentien den H. Thomas à Villa nova, dat het sal zyn, *Homo gravis, severus, constans, mansuetus, pius, prudens, quietus, ingeniosus, sapientissimus, eloquentissimus, aspectu pulcher, conversatione gratus, moribus suavis, acer ingenio, potens eloquio, tanta gravitatis & auctoritatis, ut solo aspectu cunctos mortales ad sui observantiam & reverentiam non modo invitaturus, sed etiam coacturus sit*. "Eenen degelijken man, straf, standvastigh, sechtmoedigh, godvruchtigh, voorsichigh, stil, verstandigh, den alderwysten, den welsprekentsten, schoon van aensicht, aengenaem in ommevangh, soet van zeden, scherp van verstandt, machtigh in uytpraeck, van sulck een staetigheyt en gesagh, dat hy met syn gesicht de menschen niet alleen en sal verwecken tot synen dienst en eer-bewysinge, maer selfs daer toe dwingen." Ick laet my voorstaen dat sy sulcke loffelijcke Voorsegginge verwerpen sullen, om dat sy hun inbeelden, dat het niet mogelijk en

Cit. à Grad. nat. con 3 de Joann §. 2.

Serm. 32 de S. Joanne Baptista.

4. *Sermoon op den Feestdagh*
is, dat men sulck een man sou kunnen vinden die hunne trotle gemoederen en hertneckige hoovedige begeerten soude kunnen bewegen, jae dwingen tot eerbiedinge en liefde.

Segge met den Prelaet van Ravennen den H. Petrus Chryologus, dat Joannes den Dooper, sal zyn, *Schola virtutum, magisterium vitae, sanitatis forma, justitiae norma, &c.* "De schole der deughden, de vooghdye des levens, de forme van heyligheyt, den regel der rechtveerdigheyt, het voorbeeldt der suiverheyt, den wegh van boetveerdigheyt, de vergiffnisse der sondaeren, de tucht des geloofs, grooter als den mensch, en gelijkformigh aen de Engelen." De Joden die hun aen de wet Godts houden, en daer in dagelijcx ter scholen gaen, sullen spotten met Chryologus, en voor een uytlegger der verdichtfels achten.

Verstoute ick my met Didacus Vega te seggen, *Quod Joannes, duobus exceptis, omnes generatim antecellat: aded ut si quaeris, quid sit Baptista? S. Joan. Dicam: id omne, quod à Christo & ejus matre est. Baptista.* "Dat Joannes, uytgenomen twee, alle in'tbe-, sonder overtreft: dat, soo gy my vraeght, wat Joannes den Dooper is? Ick u sal antwoorden: Dat hy alles is wat van Christus en syn Moeder gefeyt kan worden." De Joden hoorende, dat hy dan grooter van een yder soude gehouden worden. dan hunnen Vader Abraham en Isaac, Jacob en David, Moyfes en Aaron, &c. sullen toornigh en oploopende van sinnen worden, en sulck gefegh, als affront en injurie, eenpaerlijck willen wreken. Immers al wat ick seggen sal uyt menschen en met menschen, sy en sullen niet voldaan worden: maer roepen gelijck sy riepen, als het Manna uyt den Hemel viel. *Manhu? Manhu? Wat is dit? En nochtans het Sap. 16. was een Broodt omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem: Jae, deseruiens uniuscujusque voluntati, Alle wellustighere in sy selver heb*

van een H. Joannes den Dooper. 5

hebbende, ende soetigheyt van alle smaect, dienende
volgens een yders wille. Want segge ick, " Joannes
" sal welen eenen Cederboom des Paradys, een
" Colonne des Hemels, een mirakel des werelts, "
" *Vox Verbi, lucerna solis, schola virtutum, sanctita-
tis forma, par Angelis,* " De stemme van het
" Woordt, 't licht der Sonne, de schoole der
" deughden, de forme van Heyligheyt, gelijk-
" formigh aen d'Engelen " en begaest met meer
andere hoedanigheden; maer de Joden en sullen
niet ophouden, maer blyven roepen: *Quis putas
puer iste? Wie meynt ey dat dit kindt sal wesen?*
Tot dat ick uyt de handt Godts, die by Joannes
is, en daer allen de avontueren der menschen in
te lesen zyn, hun uyt den naem Godts seggen
sal: Dat Joannes is *Homo missus à Deo: ut testimo-
nium perhiberet de lumine,* Eenen mensch van Godt *Joann. 1.*
afgesonden, om getuygenisse van het licht te geven. *v. 6. & 7*
Et Propheta Altissimi: Ende den Propheet van den
Alderhooghsten: *ad dandam scientiam plebi ejus, in Luc. 1.*
remissionem peccatorum. . . . Om aen syn volck te
geven de kennisse der saligheyt, tot vergiffenisse der
sonden. *Et ipse est Elias, Propheta? Et plus quam*
Propheta: Hy is den Elias, eenen Propheet? En noch *Matth. 11*
meer als eenen Propheet. Ende *Lucerna ardens & lucens,* *v. 9.*
Een brandende en lichtende Fackel. . . Ende *vox cla-*
mantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite *v. 35.*
Semitas ejus. Een stemme roepende in de woestyne: *Matth. 3*
Bereyt den wegh des Heere: maect syn voetspaeden *v. 3.*
recht. Ende *ille de quo scriptum est: Ecce ego mitto* *Matth. 11*
Angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit *v. 10.*
viam tuam ante te. Het is desen van wie geschreven
staet: Siet ick sende mynen Engel voor uw aenschyn,
die uwen wegh voor u bereyden sal. Iac wat meer
is: *Amen dico vobis, non surrexit major inter natos* *Matth. 11*
mulhorum Ioanne Baptista Ick segge u voorwaer,
dat 'er onder de kinderen der Vrouwen geen groote-
ren is opgestaen als Joannes den Dooper, Ende dit
geseyt hebbende, sy sullen stil staen, en ophou-
den van schreeuwen, mits aen dese Voorfegginge

Sermoon op den Feest-dagh

6
niet te twyffelen en valt: door dien dat sy uyt
den eygen mondt Godts komt, daer niet dan
waerheyt, die een yder aenveerden moet, uyt
komen en kan.

3 Derhalven, naer het Vonnis van Godt,
Joannes is meer dan Propheet; Hy is de stemme
des roepende: Hy is een brandende en lichtende
Fackel; Hy is den Engel die voor Godt loopt;
Hy is groot voordien Heere; Hy is den grootsten
onder alle de kinderen der Vrouwen: derhalven
grooter dan Abraham, grooter dan Isaac, grooter
dan Jacob, grooter dan David, grooter dan
Moytes. Hy overtreft alles; hy gaetse alle te bo-
ven in deughden, in gratien, in eeren.

Houdt dan op Joden, en stelt u te vreden met
het gene dat in de handt Godts van Joannes ge-
lelen wort: want het zyn onseylbaere waerheden.
Joannes is eenen mensch: 't is waer: maer ten
is maer eenen mensch naer nature, Joannes is
eenen Engel: maer 't is eenen Engel door gratie,
het welck veel meer is dan eenen Engel door
nature te zyn: ofr soo Vega spreeket, *Majoris est*
dignitatis: 't is eerlijcker en weerdiger. Wille ick
seggen waerom? Wel seyt Didacus, Laecken dat
uyt silveren of gouden draet bestaet, en natuerlijk
goudt, of silvere laecken genoemt wordt; naer stof
of materie is kostelijcker en schoonder, dan lae-
cken dat uyt wol, haeyr, vlas, syde, of bast gewe-
ven wort: en evenwel siet, door de aerdige
Borduer-konst, kan dit wullen oft syde laecken
soo met peirlen, juweelen, goudt, silver, en
andere kostelijckheyt, doorsteken, doorweven,
en doorarbeydt worden, dat het in weerde en
schoonheyt onseggelijck het goude laecken te bo-
ven gaet.

Wederom: die uyt silver of goudt, of koper,
of brons syne statuen of beelden maect, maect
beelden die naer materie en stof hoogelijcker
en weerdiger zyn, dan de beelden van dien, die
de syne uyt houdt of steen kapt; en evenwel
kan

Didacus
Vega sesto
S. Joan.
Bap.

kan desen Steen houwer uyt steen of houdt beelden snyden soo aerdigh, levendigh, en konstelijck dat sy oock goude en silvere beelden in weerde te boven gaen: gelijk gebleken heeft in twee Beelden van Lisippus (die den Koningh Alexander den Grooten verbeelden) van de welcke het een uyt Silver gegoten was, het ander uyt Marber gesneden: en nochtans het marberen thien-duysent en achthondert Croonen meer, om syn konst en aerdigheyt, geschat wiert, dan het silveren. Soo van gelijcken; al zyn de Engelen des Hemels, naer hun natuerlijck Wesen (om dat sy subtielder, onlichaemelijcker, edelder, en geestelijcker zyn, gelijk naer materie en stof, treffelijcker en verhevender dan menschen, die grover, lichaemelijcker, traeger, en aerscher zyn) nochtans kunnen menschen door de Almogende handt Godts, soo door-weven en door-arbeydt, soo geborduert en doornaeyt worden met alle soorten van gratien en Hemelsche peirlen, dat sy in schoonheyt, kostelijckheyt en weerde de Engelen des Hemels verre te boven gaen, *Uti in Divo Joanne liquet* " Als blijkt in den H. Joannes " seght Vega: *Qui tantâ fuit gratiâ sublimatus, ut illa Angelis præcelluerit, &c.* " Die met sulcke ,, gratie verheven is geweest, dat hy de Engelen ,, daer door is te boven gegaen; jae soo verre ,, is te boven gegaen; dat den H. Bernardus en ,, Gerson, beuygen, dat den H. Joannes in den ,, Hemel voor sich selfs als een Vooghdye en ,, Overigheyt, buyten alle andere, gemaect heeft.

4. Maer wat wil ick trachten Joannem te pryfen, die van Godt selfs soo geprefen is: ende niet in 't kort oft in 't voor by gaen (gelijk Petrus, Magdalena, den Hondersten Man, en andere geprefen zyn) maer in 't langh, ende met een vol opset en beraedt: hetwelck soo veel is, naer het seggen van mynen H. Broeder Thomas à Villa *Ser. 2. de nova, dat Etiam si totum calum, & tota terra simul S. Ioan. voluissent laudare Joannem; non esset ei tanta gloria. Bapt. in*

„ Alwaer 't dat den heelen Hemel en Aerde samen ,, hadden willen Joannem pryfen; ten sou hem ,, geen glorie genoeg geweest hebben. " Sy sou den hem geen lof noch roem genoeg kunnen geven. Daerom ick swyge van syne eer, laetende een ieder peyfen wat hy is.

II. DEEL 5. Keere my dan tot hem, als tot een schole van deughden, oft voorbeeldt van alle christelijcke volmaecktheden, gelijk den H. Petrus Chrysologus hem noemt; om te sien, oft wy met hem soot'aensien, eenige deughden die ons noodigh zyn, van hem konden leeren: oft ons ten minsten mochten schaemen, om dat wy soo onvolmaect, oft soo verre van syne manieren van leven zyn.

Want, wat versoekt Godt anders van ons, als't gene dat ick hier sal seggen, en aen synen Prophet Ezechiel gebiedt in deser voegen: *Fili hominis, ostende Domui Israël templum; & confundantur ab iniquitatibus suis, & metiantur fabricam: & erubescant ex omnibus quæ fecerunt. &c.* Gy, Joannes des menschen, vertoont desen Tempel aen Israels kinderen: op datse over hunne boosheden gansch beschaemt worden. Laet hun het gebouw afmeten: op datse eenen afkeer mogen krygen van alle het gene sy hebben in't werck gestelt. Vertoont hun de gedaente des Tempels: de uytgangeen en de ingangen van het gebouw, het geheele beworp, al wat 'er moet onderhouden worden alle de schickingen en alle de werten? en schryft het voor hunne oogen: op datse alle de schickingen en werten des selfs mogen onderhouden en doen. Wat wilt, segge ick, Godt hier anders hebben, als dat syne Predikanten of Dienaers aen syne Israëlieten, dat is, uytverkoren Christenen, die hem eens hopen te sien, souden stellen voor oogen dien Tempel (niet dien, die Salomon uyt steenen en andere Materiaelen eens te Jerusaleim gesticht heeft) maer dien, die hy selfs in de herten van syne uitgeleefene zielen, uyt deughden en gratien tot syne wooninge en glorie konstelijck

van den H. Joannes den Dooper. 9

stelijk gebouwt heeft; ende daer den H Apostel af spreect, Ichryvende aldus tot die van Corinthen. *Vos enim estis Templum Dei vivi, Gylieden zyt 2. Cor. 6. den Tempel van den levenden Godt.*

6. Desen Tempel, te weten, het heyligh leven der Heyligen; oft die zielen daer Godt in-woont moeten aen alle zielen getoont worden, om dat sy daer in mogen sien, hoe verre sy in deughden gevordert zyn, en hoe verre sy van de volmaecktheit der deughden noch af zyn: dese Tempels moeten sy meten en her-meten, besien en af spien van alle kanten, oft van het beginsel van hun leven af, tot het eynde toe; van hunne minste tot hunne meeste deughden: van hunne woorden tot hunne wercken &c.

Dit leght met klaere woorden uyt, mynen H. Broeder en Bisschop A Villa nova: *Videant eorum vitam & conversationem, ardorem & fidem, metiantur fabricæ longitudinem, altitudinem, latitudinem cordis eorum: mensuras illas gratiarum, donorum, virtutum, bonorum operum, & meritorum illorum: & confundantur & erubescant à talibus Parentibus degenerasse se, & quod tam longè sunt ab illis.*

„ Laetse insien, en onderfoecken hun leven,
„ handel en wandel, hunnen yver en geloof;
„ laetse af-meten den Tempel huns herten, syne
„ lenghde, hooghde, breedte: die maeten van
„ hunne gratien, gaven, deughden, goede wercken,
„ en verdiensten; op ditse beschaemt worden,
„ dat sy van sulcke ouders ont-aert zyn, ende
„ soo verre van hun af zyn. ”

Wat een groote schande en beschaemtheit, en is't voor ons niet, ô godtvruchtige zielen! te sien soo veel Heyligen en groote en wonderere Heyligen van alle staeten en conditiën, uytteken in alle deughden ende Christelijcke volmaecktheden daer sy in uyt-schynen, als Bergen en Torens, en te sien dat wy t' haerder opzicht, niet anders dan kleyne muggen oft mierkens en zyn met al het gene dat wy zyn: niet-tegenstaende nochtans dat

10 Sermoon op den Feest-dagb

dat wy soo veel en soo goede, jae dickwils meer en beter gelegentheden krachten, gratien, en middelen hebben, dan sy oyt gehadt hebben, om wel en Christelijck te leven, deughden en goede zeden te leeren, Godt te volgen ende volmaeckt te worden.

Wat schande en beschaemtheit, ick segge 't noch eens, en is't voor ons niet, in de selve, jae betere gelegentheit, niet te zyn 't gene dat sy zyn: en magh men niet roepen met de Bepieders van het Landt van Belosten, als sy het selve met ver-

Num. 13. wonderinge lagen, geroepen hebben: *Terra ad v. 28. quam misisti nos, revera fluit lacte & melle: ut ex his fructibus cognosci potest: sed cultores fortissimos habet, & urbes grandes atque muratas. . .* 't Landt daer gy ons hebt toegesonden waerlyck van melck en honingh overvloeyt, alsoo men aen dese vruchten weten magh: maer de Inwoonders zyn boven maten sterck, en hunne steden zyn groot en wel bemuert. . .

v. 34. *Et populus quem aspeximus proceræ staturæ est. Ibi vidimus monstra quædam filiorum Enac de genere giganteo, quibus nos comparati, quasi locustæ videbamus.* Het volck dat wy aldaer gesien hebben, zyn van een groote hooghte. Wy hebben daer sommige monsters gesien der kinderen van Enac van 't geslachte der reusen, by de welke wy vergeleken zynde, gelijk sprinckbaenen schynen te wesen.

7. En magh men niet roepen, ô Godt! ô Godt als men syn oogen slaet op de Heyligen die in den Hemel zyn, en op die, die noch hier beneden zyn: die daer boven, zyn Reusen, die hier beneden, zyn Naenkens: die daer boven zyn Bergen: die hier beneden, zyn heuvelkens? Och men magh roepen: men magh 't seggen. En waerom?

Vergelijckt de Doctoren van onsen tydt eens by eenen Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Chrylostomus &c. de Bisschoppen, by eenen Martinus, Nicolaus, Hilarius, &c. de Abten, by Benedictus, Bernardus, Antonius, &c. De Religieu-

van den H. Joannes den Dooper. II
sen, by Franciscus, Dominicus, Bruno, &c. Onse
Nonnckens, by Catharina van Senen, Rosa, The-
resia &c.

Vergelijckt onse Keyfers, by Theodosius;
Henricus, Carolus Magnus, &c. Onse Koningen,
by Ludovicus, Eduardus, Casimirus, &c. Onse
Princessen, by Helena, Cunegundis, Elizabeth,
&c. Onse Soldaeten, by Mauritius, Adrianus,
Sebastianus, Victor; Immers stelt al het gene dat
hier tegenwoordigh beneden is, by 't gene dat
daer boven is, roepen sult gy, en met de waer-
heyt seggen: Het zyn monsters, reusen, Bergen,
en Torens, en wy by hun vergeleken zynde:
niet als sprinckhaenen, mierkens, en naenkens.
Ende is dit geen schande en schaemte voor ons?
Ach! Laet hun den Tempel sien. *Metiantur fa-
bricam: & erube'cant ex omnibus quæ fecerunt.*
Laetse het gebouw afmeten: op datse over haere
boosheden ganssch beschaemt worden.

Is 't een schande van de grootste Heyligen
overwonnen te worden? Wat eer sal 't zyn met
de kleynste geen gelijkenisse te hebben.

8. Staet men beschaemt vergeleken zynde by
een Agnes, een Barbara, eenen Vitus, eenen
Simeon, die noch maer jonge Kinderen en zyn,
hoe beschaemt en sal men niet zyn, staende by
eenen Onuphrius, Guilielmus, Franciscus, Bruno,
Catharina van Senen &c., en 't gene dat ick seg-
gen wil, by onsen H. Joannes den Dooper: *Ex*
Domini testimonio omnes Sanctos vira & meritis,
& sanctitate præcellens? Naer de getuygenisse
„ ons Heere, die alle Heyligen door syn zedigh
„ leven en verdiensten, in heyligheyt te boven
„ gaet.” Seght den H. Thomas à Villa Nova.
By sulcken Reus, Bergh en Toren te staen, ey-
lae! wat is 't voor een schande? Een naenkens
postuer, eenen muggen-schyn; een mieren-
werck: eenen enckelen NIST.

Evenwel, besiet, en meet eens af den Tempel,
die den H. Geest in het ingewant van Elizabeth,
tot

tot syne wooninge gebouwt hebbende, oock eer
dat hem eenigh menschen oogh gesien hadde,
geheylight heeft, en met genoeg bewoont; en
door schaemte die in soo verdoemelijke sonden
geboren, en vol vuyligheyt zyt ter werelt geko-
men, vernedert en verootmoedight u, ô besmeur-
de Kinderen van Adam.

9. Besiet, en meet af desen Tempel, ô hooveer-
dige werelt, ende merckende hoe dat een Kindt,
maer vyf jaeren out, soo Vega leert; of seven
jaeren, soo Thomas à Villa Nova wilt, de heele
werelt versaeckt: Want, *Magnopere admirandum*

Did. Vega est ('t zyn de woorden van Didacus) *quod par-*
serm. de *vulus annos quinque natus, ad nostram omnium ve-*
S. Joan. recundiam, summamque confusionem mundo tergi-
Baptist. versetur, spreisque ejus deliciis, omnique carnali
voluptate pessumdata, Deum per sentes & dumeta,
per devia montium, querat, scelera desteat, &c. ?

Serm. de *Et patris domo relicta* ('t is à Villa Nova) *sep-*
S. Joan. tennis vastam ingreditur solitudinem. Siet, segge
Baptist. ick, hoe een Kindt van vyf à seven jaeren,
Vader en Moeder verlaet, alle wellusten en weel-
den, ampten en eer-titels, die 't genieten kan,
als ydelheyt acht, en kloeckmoedelijck allen han-
del der menschen versaeckende, naer verlaetene
plaetsen en woeste Bosschen loopt, om onder
Heggen en Haegen, achter Bergen en Daelen,
tusschen Wolven en Slangen, syn leven over te
brengen, in alle verworpen ootmoedigheyt en
ootmoedige verworpenheyt. Ende schaemt u in
uwe soo volle jaeren, en open verstandt, soo
sorghvuldelyck te trachten, en ontydelijck dagh
en nacht uyt te zyn, om van menschen gesien
en geeert, gevreeft en aenbeden te worden.

Besiet, en meet af desen Tempel, ô gierige
en geldstuchtende werelt, en siende hoe dat een
Edelman, sonder huys en huysraet, sonder Meyt
en Knecht, vermakelijck leven kan; schaemt u,
schaemt u, om dat gy soo vroegh en laet, by
tyden en ontyden, loopt en ketst, woelt en sucht,
fweet

sweet en arbeyt, om landt en zandt, huys en hof, gelt en goedt te vergaederen, het gene dat gy levende noyt van doen en sult hebben, en stervende aen ondancbbaere menschen sult achterlaeten.

Besiet, en meet af desen Tempel, ô overdaedige en gulfige werelt, en leitende hoe dat een teer Wicht met wilden honingh, water, en sprinckhaenen, die geen menschen kost en zyn (gelijck den H. Bernardus getuyght) in gesontheyt en sterckte onderhouden kan worden; schaemt u, schaemt u, soo yverlijck en soo sorghvuldelijck, in soo veel verscheyde gerichtten, en schotels, saussen en speceryen, bieren en wynen, (daer gy uwen appetyt in soeckt, en uwe lichaemen, die haest spys der wormen sullen zyn, mede opmest) te soecken uwe gesontheyt; ick segge, siekten met hoopen, ende een haestige doot.

Besiet, en meet af desen Tempel, ô A la modische en prachtige werelt, en merckende hoe dat desen Edelman met hayre sacken, en rouw kemels vellen (Ach harde, en pynelijcke dracht!) syn lichaem bedecken en bewaeren kan, tegen hagel en sneeuw, en andere ongemacken des lochts, en verfoeyt alle uwe moden en kleeder-pracht, die hy, dan gy (waert dat hy wilde) beter volgen kan; schaemt u, schaemt u, u soo ydelijck en fottelijck, soo lichtveerdelijck en hoerelijck te cieren en op te setten tot uwen eygen onderganck, en verderf van ontallijcke zielen, die gy door uwe schandaelen den hals breeckt, hun aenlokkende tot onsuiverheyt, door't opproncksel uws lichaems, bloote halven, borsten, armen, en wat noch: en ondertusschen uwen eygen buyck speent, uw suiverheyt verkoopt, uw schuldenaers doet vasten, martelaer des duyvels wort: soo den H. Chrysostramus leert.

Besiet, en meet af desen Tempel? ô vleeschelijcke, jae beestelijcke werelt, en siende, wat
ver-

vermaeck en genoegen dat desen suyveren Engel vindt in suyver te zyn, en om suyver te blyven aller menschen geselschap vlucht, en leeft in woestynen, en woont in speloncken, en sleet op d'aerde, en gaet gekleedt in't hayr, en staet uyt hitte en koude, honger en dorst, regen en sneeuw, wint en vorst; Ach! schaemt u, schaemt u, in dien vuylen schuym, vuylen stinckenden modder van onkuysheyt en overspel, hoererye en bloedschande te soecken uw vreught, te verrotten uw lichaem, te versmooren uw ziel, en te vinden uw helle.

Besiet en meet af desen Tempel, ô vaddige Leeghgangers en tydt-verquistende menschen, ende merckende hoe desen Dienaer Godts, *Die S. Bapt. noctuque contemplationi & orationibus vacat*, Om de woorden van den H. Vader Thomas à Villanova te gebruycken, *Indefinenter Dominum laudat*, Joannes den Dooper dagh en nacht niet anders en doet, als mediteren en bidden sonder ophouden, altoos Godt looft en danckt, aenschouwt en omhelst, den Hemel door-vlieght, en op Godt siende, meer en meer genegen is om Godt te beminnen en te dienen. Ach! schaemt u, soo veel kostelijcke uren, soo veel profytige dagen, soo veel onweerdeerlijcke jaeren, met eten en drincken, klappen en snappen, loopen en drillen, krollen en blancketten en andersints, onnuttelijck over te brengen, Godt te vergeten, den Hemel te versuymen, en alle goedt te verliesen.

Besiet en meet af desen Tempel, ô ongetrouwe menschen, gy die met wel-beraede bedacht-heyte, en wel-beraemde vry-willigheyt, u heylighlijck aen Godt verbonden hebt, ende door een dry dobbelen bandt (behalven den bandt van uw Doopsel) u aen Godt uwen Heer verplicht hebt, om hem suyverlijck, aerm-geestelijck, en onderdaenighlijck aen te hangen, ende tot het eynde uws levens toe, ootmoedelijck en getrouwelijck

van den H. Joannes den Dooper. 15

te dienen en naer te volgen: Ach siet desen Tempel aen, en hoe dat desen H. Joannes den Dooper, *Vita monastica primus parens, primus S. Thom. institutor & inventor; qui vitam hanc Caelibem hominibus, non scripto codice, sed exemplo & opere demonstravit: "Den eersten stichter, instelder, en uytvinder van het Geestelijck Leven: 't selve niet en heeft aen de menschen in geschreven Boecken achtergelaeten, maer door syne exempel, en wercken betoont heeft,"* sijn houdende in syne eenigheyt, suyverheyt, en aermoeude, buyten alle conversatie der menschen, en 't gewoel des werelts; *Pudeat, pudeat, Schaemt u, schaemt u: (ick en segge 't niet: want ick en wille u niet berispen noch plichtigh maken, wesende eenen van u, en van den selven slagh, en misfchien van de erghste) maer 't is den H. Aerts-Bischop van Valentien, Liefhebber der Zielen, en Trompet des waerheys, mynen Broeder Thomas à Villa nova, die geen sonden kan door den vinger sien, geen fauten vleyen, en daerom roept, Pudeat, pudeat; Schaemt u, schaemt u: en waerom, à Villa nova? Waerom? Och! Ubi nunc in Religionibus illa puritas? Illa innocentia? Illa sanctitas? Ubi ille devotionis fervor? Ille penitentiae rigor? Ille continentiae vigor? Ubi solitudo illa? Abstinentia illa? &c.* Waer vindt men in de Cloosters die suyverheyt? Die onnooselheyt? Die heyligheyt? Dien yver van Godtvruchtigheyt? Die strenge boetveerdigheyt? Die krachtige onthoudinge? Die eenstemheyt? Die gemaniertheyt? Die verachtighe des werelts? Versakinge van alle pomperyen? Dien yver voor de rechtveerdigheyt?" Waer zyn dese deughden nu van onse oude Religieusen? Waer zynse? Seker, verre te soecken ende niet te vinden. Daerom, *Vae nobis! Vae nobis! quia solum nomen vacuum Religionis, solam tonsuram & habitum gestamus, deliciosi, delicati, &c.* "Wee ons! wee ons! wy voeren alleen den ydelen naem

,, van

16 Sermoon op den Feest-dagb

,, van Religieus, men draeght alleen de kruyn
,, en't kleedt, men is delicaet, lecker, trots,
,, hooveerdigh, wellustigh, ongerust, luy, traegh,
,, sonder godtvruchtigheyt, sonder geest, sonder
,, ingetogentheyt, wy zyn handelaers, Koop-
,, mans, lasteraers, wandelaers: " *Facti sumus sicut populus: non tamen sicut populus judicandi;*
" Men is gelijk het volckken, oft den gemeey-
,, nen man: en nochtans gelijk den gemeeynen
,, man en sal men van Godt niet geoordeelt
,, worden. " 't Is veel, en vry borstigh geseyt.
Besiet, en meet af desen Tempel, ô kleyn-
hertige Pluymstryckers, die uyt menschelijck
opzicht, en uw eygenbaet, soo dickwils de waer-
heyt bewimpelt; jae loochent; soo dickwils 't gene
dat krom is recht noemt, en't gene dat valsch
is voor waerheyt doet passeren: ô Pluymstryckers
en Block-sleppers, Mouw-vagers en Korf-dragers,
die de fauten soo streelt, ende met schoone
Mantelkens en Falielkens soo de vuyligheyt bedeckt
van de gene, aen wie gy behaegen wilt: Och,
och, besiet desen Tempel, let op desen Joannes;
ende merckende, hoe hy noch Pharizeen, noch
Scriben, noch Priesters, noch Koningen en
ontsiet, maer sonder vreesen en menschelijck op-
sicht een yder het syn seght, hun in't aensicht
wryvende *Genimina viperarum*, Dat sy maer
Slangen gebroetsel en zyn, hooveerdigh, afgun-
stigh, verwaent, geschilderde graven, vuyl stinc-
kende water van sonden: Dat oock geen Konin-
gen mogen overspeelders zyn, ende gebruycken
de Huysvrouw van hunne Broeders; maer boet-
veerdigheyt moeten doen, eer den Boom afge-
kapt, en in't vier gesmeten wort. Ach schaemt
u, schaemt u, een yder te vleyen, en in te vol-
gen, om hun niet te mishagen: Schaemt u,
wit te noemen 't gene dat swert is; recht 't gene
dat krom is; geoorloft 't gene ongeoorloft is;
schaemt u, schaemt u, polityckelijck te hande-
len, de Grootte te verschoonen, de kleynen te
beschul-

beschuldigen : de rycke t'ontsien , de aerme te verstooten : en dat om vriendt van den mensch te zyn , en vyandt van Godt te worden.

10. Immers (om te sluyten) *Fili hominis , ostende domui Israël templum , metiantur fabricam , & confundantur ex omnibus quæ fecerunt.* Ezechiel , oft Predikant *vertoont desen Tempel aen Israëls Kinderen* , oft stelt het volck voor oogē het Leven van Joannes den Dooper , op dat sy het selven vergelijckende by hun leven , over al het gene dat se gedaen hebben , gansch beschaemt mogen worden : want hem siende , sullen sy sien eenen hoogen Bergh , hun siende , sullen se sien leege valleyen ; hem siende , sullen se bespeuren een blinkende Son ; hun siende , sullen se bespeuren een doncker dwaes-licht : hem siende , sullen se sien een ziel in alle volmaecktheden volmaeckt ; hun siende , sullen se sien een ziel vol gebreken en sonden : Ende dit siende , sy sullen beschaemt staen , en hun selven vernederen , betergade slaen , en oeffnen in deughden , afrecken van sonden , en aendryven tot de volmaecktheyt : wetende , dat al het gene dat se tot noch toe zyn , niet anders t' syner opsicht dan een enckele schaduwe en is : mits in al dat hy is , niet anders bespeurt en kan worden , dan een couleur , oft eenen schyn van mensch ; de rest al wat hy peyft , al wat hy wilt , al wat hy spreeckt , al wat hy doet , al wat hy is , heel hemels en goddelijck is ; om tot Godt den mensch te trecken , door deughden en gratien hier beneden ; door loon en glorie hier boven , die my en U lieden geve Godt den Vader , den Soon , en den H. Geest. Amen.

